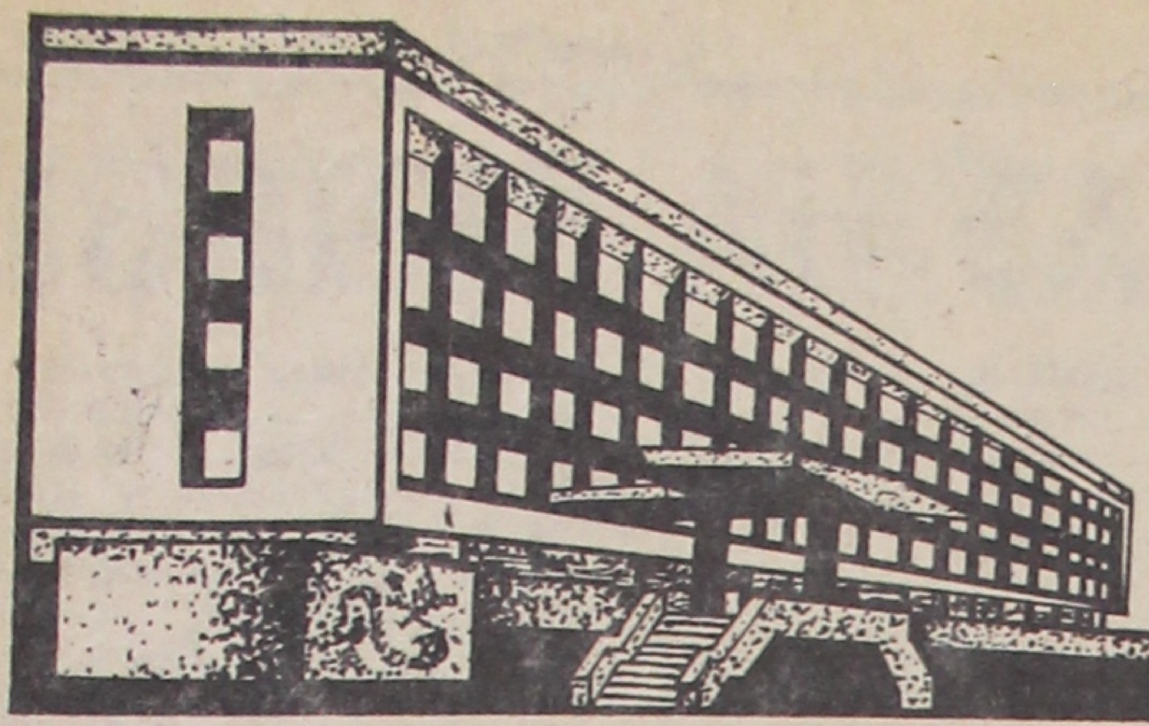

Гомельскі універсітэт

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 14 (801) | Аўторак, 23 красавіка 1991 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 3 кап.

АБ ПРЫЁМЕ СТУДЭНТАЎ НА ДЗЁННАЕ АДДЗЯЛЕННЕ ГДУ НА 1991 — 92 НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

НА СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ (СПЕЦЫЯЛІЗАЦЫІ)

беларуская мова і літаратура (лінгвістыка, літаратуразнаўства); **руская мова і літаратура** (лінгвістыка, літаратуразнаўства); **гісторыя** (усеагульная гісторыя, гісторыя СССР, гісторыя і англійская мова); **матэматыка** (алгебра і тэорыя лічбаў, дыферэнцыяльныя ўраўненні, матэматычны аналіз); **праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм** (сістэмнае праграмнае забеспячэнне, вылічальныя машыны і праграміраванне); **фізіка (педагагічнае аддзяленне**: квантавая электроніка, тэарэтычная фізіка, фізічная інфарматыка, фізіка і тэхнічная творчасць; **вытворчае аддзяленне**: радыефізіка, квантавая электроніка, фізічная метралогія і аўтаматызацыя эксперыменту, тэарэтычная фізіка, фізічная інфарматыка); **аўтаматызаваныя сістэмы апрацоўкі інфармацыі і кіравання** (фізічная кібернетыка); **эканоміка і сацыялогія працы** (сацыялогія працы, эканоміка і арганізацыя працы); **бухгалтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці** (улік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці ў прамысловасці; улік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці ў сельскай гаспадарцы); **эканамічная інфарматыка і АСК; біялогія** (батаніка, заалогія, фізіялогія чалавека і жывёлін, біялогія і хімія); **геаграфія; гідрагеалогія і інжынерная геалогія; геафізічныя метады пошуку і разведкі; фізічная культура; правазнаўства.**

Прыём заяў — **з 25 чэрвеня па 15 ліпеня. Уступныя экзамены — з 16 па 31 ліпеня. Залічэнне ў састаў студэнтаў — да 5 жніўня.**

Прыём заяў і залічэнне ў састаў студэнтаў праводзіцца з улікам спецыялізацыі кафедр.

Паступаючыя на ўсе спецыяльнасці універсітэта здаюць тры экзамены, з якіх два — конкурсныя (ацэньваюцца па пяцібальнай сістэме) і адзін пазаконкурсны (ацэньваецца па сістэме «здавальняюча» і «нездавальняюча»).

Паступаючыя ва універсітэт здаюць уступныя экзамены ў залежнасці ад абранай спецыяльнасці на наступных дысцыплінах:

беларуская мова і літаратура — па беларускай мове і літаратуры (вусна), беларускай мове і літаратуры (сачыненне), па рускай мове і літаратуры (вусна, пазаконкурсны экзамен);

руская мова і літаратура — па рускай мове і літаратуры (вусна), рускай мове і літаратуры (сачыненне), беларускай мове і літаратуры (вусна, пазаконкурсны экзамен);

матэматыка; праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм; эканамічная інфарматыка і аўтаматызаваныя сістэмы кіравання; гідрагеалогія і інжынерная геалогія — па матэматыцы (пісьмова), матэматыцы (вусна), беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен);

фізіка, аўтаматызаваныя сістэмы апрацоўкі інфармацыі і кіравання, геафізічныя метады пошуку і разведкі — па фізіцы (вусна), матэматыцы (пісьмова), беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен);

біялогія — па біялогіі (пісьмова), хіміі (вусна), беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен);

геаграфія — па геаграфіі (вусна), матэматыцы (пісьмова), беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен);

гісторыя — па гісторыі СССР (вусна), гісторыі БССР (вусна), беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен);

гісторыя са спецыялізацыяй англійская мова — па гісторыі СССР (вусна), англійскай мове (вусна), беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен);

фізічная культура — па лёгкай атлетыцы і гімнастыцы; плаванню (пазаконкурсны экзамен); біялогіі (вусна); беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен);

эканоміка і сацыялогія працы; бухгалтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці — па матэматыцы (пісьмова), геаграфіі (вусна), беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен);

правазнаўства — па гісторыі СССР (вусна), замежнай мове (вусна), беларускай мове і літаратуры (сачыненне, пазаконкурсны экзамен).

Абітурыенты, якія паступаюць на ўсе спецыяльнасці (акрамя спецыяльнасцей беларуская мова і літаратура, руская мова і літаратура) і не вывучалі беларускую мову і літаратуру ў школе, пішуць сачыненне па беларускай літаратуры на рускай мове.

Без уступных экзаменаў на першы курс залічваюцца:

— пераможцы Міжнародных, Усесаюзных і Рэспубліканскіх (БССР) алімпіяд выпускнікоў агульнаадукацыйных школ і ПТВ, праведзеных Міністэрствам народнай адукацыі БССР у 1990—1991 гадах па дысцыплінах, якія выносяцца на ўступныя прафілюючыя экзамены па адпаведнай спецыяльнасці;

— асобы, якія закончылі сярэднюю школу з залатым(сярэбраным) медалём і рэкамендаваныя па мэтаваму прыёму на педагагічныя спецыяльнасці. Пры наяўнасці конкурсу на выдзеленыя мэтавыя месцы абітурыенты будуць вызваляцца ад здачы ўступных экзаменаў па выніках субяседавання. Субяседаванне праводзіцца ў перыяд падачы заяў, але не пазней, чым за пяць дзён да заканчэння прыёму;

— выпускнікі 1991 года педагагічных вучылішчаў з дыпломам з адзнакай, паступаючыя на спецыяльнасці, адпавядаючыя атрыманай прафесіі, а пры паступленні на іншыя спецыяльнасці — пры наяўнасці рэкамендацыі педагагічнага савета вучылішча (напрыклад, настаўнік пачатковых класаў пры паступленні на спецыяльнасць «гісторыя» павінен мець рэкамендацыю савета педвучылішча).

Вызваляюцца ад ўступных экзаменаў па выніках субяседавання асобы, якія закончылі сярэднюю школу з залатым (сярэбраным) медалём і паступаюць на спецыяльнасці: «беларуская мова і літаратура», «матэматыка», «геаграфія», «фізіка», «аўтаматызаваныя сістэмы апрацоўкі інфармацыі і кіравання», «геафізічныя метады пошуку і разведкі», «гідрагеалогія і інжынерная геалогія».

Абітурыенты, якія паступаюць на факультэт фізічнай культуры і карыстаюцца правам залічэння без уступных экзаменаў, не вызваляюцца ад здачы пазаконкурснага ўступнага экзамена па плаванню.

Вызваляюцца ад уступнага экзамена па адпавядаючай дысцыпліне з выстаўленнем адзнакі «пяць»: пераможцы (I, II, III месцы) абласных тураў (БССР) алімпіяд школьнікаў (1990 і 1991 гадоў), якія праводзіліся ўпраўленнямі Міністэрства народнай адукацыі БССР;

— пераможцы рэспубліканскага злёту, праводзімага Міністэрствам адукацыі БССР для вучняў, рэкамендаваных да паступлення ў ВНУ настаўнікамі-метадыстамі і настаўнікамі-наватарамі.

Абітурыенты, узнагароджаныя пасля заканчэння залатым (сярэбраным) медалём, скончыўшыя сярэднія спецыяльныя ўстановы або прафесійна-тэхнічныя вучылішчы на базе няпоўнай сярэдняй школы з дыпломам з адзнакай, здаюць адзін, устаноўлены для адпаведнай спецыяльнасці ўступны экзамен:

— **беларуская мова і літаратура** — па беларускай мове і літаратуры (вусна);

— **руская мова і літаратура** — па рускай мове і літаратуры (вусна);

— **матэматыка; праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм; эканамічная інфарматыка і аўтаматызаваныя сістэмы кіравання; гідрагеалогія і інжынерная геалогія; эканоміка і сацыялогія працы; бухгалтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці** — па матэматыцы (пісьмова);

— **фізіка, аўтаматызаваныя сістэмы апрацоўкі інфармацыі і кіравання; геафізічныя метады пошуку і разведкі** — па фізіцы (вусна);

— **біялогія** — па біялогіі (пісьмова);

— **геаграфія** — па геаграфіі (вусна);

— **гісторыя, правазнаўства** — па гісторыі СССР (вусна);

— **фізічная культура** — па лёгкай атлетыцы і гімнастыцы; плаванню (пазаконкурсны экзамен).

Для ўдзельнікаў абласных алімпіяд праводзіцца сумяшчэнне ўступнага экзамена ва універсітэт з выпускным экзаменам за сярэднюю агульнаадукацыйную школу па дысцыплінах, якія выносяцца на ўступныя конкурсныя экзамены па адпаведнай спецыяльнасці, пры ўдзеле членаў экзаменацыйных камісій універсітэта.

Універсітэт датэрмінова праводзіць уступны экзамен па наступных дысцыплінах:

— **па беларускай мове і літаратуры** (сачынен-
не, пазаконкурсны экзамен) — для асоб, пасту-
паючых на ўсе педагагічныя спецыяльнасці, ак-
рамя спецыяльнасцей «беларуская мова і літара-
тура» і «руская мова і літаратура»;

— **па матэматыцы** (пісьмова); фізіцы (вусна)

а) для пераможцаў гарадскіх (I, II, III месца) і раённых (I і II месца) алімпіяд; б) вучняў
школ «юных» і вучэбна-вытворчага камбіната
пры Гомельскім дзяржуніверсітэце па рэкамен-
дацыях кіраўнікоў школ і ВВК; в) для асоб,
якія будуць мець індывідуальныя дагаворы на падрыхтоўку спецыялістаў;

— **па адпаведных дысцыплінах** — для слу-
хачоў прадметных аддзяленняў факультэта да-
вузаўскай падрыхтоўкі, а таксама слухачоў ва-
чэрняга аддзялення падрыхтоўчых курсаў (па рэкамендацыі дэканата давузаўскай падрыхтоўкі).

Жадаючыя здаваць датэрмінова экзамен па-
вінны падаць у прыёмную камісію заяву на імя рэктара з фотаздымкам памерам 3×4 да 22 мая.

Датэрміновы экзамен праводзіцца з 24 па 30 мая 1991 года.

Асобы, атрымаўшыя станоўчую адзнаку, вызваляюцца ад здачы адпаведнага прадмета ў перыяд уступных экзаменаў. Жадаючыя палепшыць атрыманую адзнаку, могуць удзельнічаць у здачы адпаведнага прадмета ў перыяд правядзення ўступных экзаменаў.

Аб'яўляецца мэтавы прыём:

— на педагагічныя спецыяльнасці. Мэтавыя накіраванні выдаюцца райана;

— на вытворчыя спецыяльнасці — для прадпрыемстваў і арганізацый, заключыўшых індывідуальныя дагаворы на падрыхтоўку спецыялістаў з універсітэтам.

Колькасць выдзеленых мэтавых месц вызначаецца рашэннем прыёмнай камісіі да пачатку ўступных экзаменаў.

Па-за конкурсам пры атрыманні станоўчых адзнак залічваюцца: ваеннаслужачыя, маючыя льготы, устаноўленыя ўрадам;

— дзеці — круглыя сіраты і дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў;

— інваліды I і II груп, якім па заключэнню УПЭК не супрацьпаказана навучанне ў ВНУ.

Пры роўнасці конкурсных балаў перавагу атрымліваюць:

— медалісты школ, выдатнікі сярэдніх навучальных устаноў і ПТВ на базе няпоўнай сярэдняй школы;

— прафесійна арыентаваныя абітурыенты (закончылі вучэбна-вытворчы камбінат; маюць стаж работы па спецыяльнасці, адпавядаючай профілю абранай або іншую прафесійную арыентацыю);

— абітурыенты, накіраваныя прадпрыемствамі, арганізацыямі, раённымі аддзеламі народнай адукацыі і якія не прайшлі па конкурсу ў рамках мэтавага прыёму;

— ваеннаслужачыя, звоненыя ў запас на працягу апошняга года;

— абітурыенты, якія маюць іншыя перавагі (маці або бацька — інваліды, мнагадзетныя сем'і або інш.).

На педагагічныя спецыяльнасці ў першую чаргу залічваюцца асобы, якія пастаянна пражываюць на тэрыторыі БССР.

Звыш плана прыёму могуць быць залічаны асобы, паспяхова вытрымаўшыя ўступныя экзамены, але не прайшоўшыя па конкурсу, у адпаведнасці з дагаворамі, заключанымі гэтымі асобамі з арганізацыямі, прадпрыемствамі, зацікаўленымі ў іх падрыхтоўцы, пры ўмове гаранта з боку дадзеных арганізацый і прадпрыемстваў поўнай аплаты за навучанне.

Асобы, пастаянна пражываючыя ў раёнах зоны строгага санітарнага кантролю, паспяхова вытрымаўшыя ўступныя экзамены, але не прайшоўшыя па конкурсу на дзённае аддзяленне,
будуць рэкамендаваны прыёмнай камісіі для за-
лічэння па адпаведнай спецыяльнасці на падрых-
тоўчае аддзяленне універсітэта.

Заява аб прыёме падаецца на імя рэктара.

Да заявы прыкладаюцца:

— дакумент аб сярэдняй адукацыі (у арыгінале);

— медыцынская даведка (паступаючыя на
факультэт фізічнай культуры дадаткова праха-
дзяць медыцынскі агляд у Гомельскім абласным
фізкультурным дыспансеры);

— 6 (шэсць) фотакартак памерам 3×4 (здымак без галаўнога ўбору);

— дакументы, пацвярджаючыя права кары-
стання льготамі, прафесіянальную арыентацыю,
мэтавыя накіраванні і інш.;

— пашпарт прад'яўляецца ў прыёмную ка-
місію па прыбыццю ва універсітэт.

Усе пытанні, звязаныя з прыёмам ва універ-
сітэт, канчаткова вырашаюцца прыёмнай камі-
сіяй.

Дакументы накіроўваюцца па адрасу: 246699,
г. Гомель, вул. Савецкая, 108. Гомельскі дзярж-
універсітэт імя Ф. Скарыны, корпус № 1, пры-
ёмная камісія, тэл. 57-11-15.

Яўка на ўступныя экзамены — па выкліку універсітэта.

ПРЫЕМНАЯ КАМІСІЯ.

ЗАПРАШАЮЦЬ АБІТУРЫЕНТАЎ НА ВУЧОБУ

У НАШЫМ УНІВЕРСІТЭЦЕ РЫХТУЮЦЦА СПЕЦЫЯЛІСТЫ ПА 16 СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЯХ ВЫБІРАЙЦЕ ДЛЯ СЯБЕ ЛЮБУЮ

1. Беларуская мова і літаратура.
2. Руская мова і літаратура.
3. Гісторыя.
4. Біялогія.
5. Фізічная культура.
6. Эканоміка і сацыялогія працы.
7. Эканамічная інфарматыка і аўтаматызаваныя сістэмы кіравання.
8. Бухгалтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці.
9. Матэматыка.
10. Праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм.
11. Фізіка.
12. Аўтаматызаваныя сістэмы апрацоўкі інфармацыі і кіравання.
13. Гідрагеалогія і інжынерная геалогія.
14. Геафізічныя метады пошуку і разведкі.
15. Геаграфія.
16. Правазнаўства.

ЭКАНАМІЧНЫ

У сучасных умовах развіцця нашай гаспадаркі ролю эканамістаў цяжка пераацаніць. Урэшце ўсе беды і недахопы ва ўсіх сферах нашага жыцця вызначаюцца крызісным становішчам нашай эканомікі. У працэсе вываду яе з крызісу штурманскія абавязкі не на словах, а на справе павінны выконваць прафесіянальныя эканамісты. І асаблівая адказнасць за гэта ўскладаецца на нашу вышэйшую школу: на яе выкладчыкаў і студэнтаў. Іх кансалідацыя ў працэсе навучання з'яўляецца фундаментам падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія разам з высокай тэарэтычнай падрыхтоўкай павінны за час навучання атрымаць навыкі практычнай работы ў галіне аналізу, планавання, прагназіравання і кіравання вытворчасцю, навучыцца карыстацца метадамі матэматычнага мадэлявання і сучаснай арганізацыйнай тэхнікай. Галоўнай мэтай эканамічнай адукацыі становяцца не веды, а дзеянні. З гэтых пазіцый у вучэбным працэсе ўсё шырэй пачынаюць выкарыстоўвацца паняцці, якія раней рэдка сустракаліся: «маркетынг», «менеджэр», «рынак», «арэнда», «кааперацыя». На лекцыях і практычных занятках усё часцей гучаць імёны Бухарына, Чаянава, Карнегі, Пітэра і іншых, раней практычна невядомых шырокаму колу студэнтаў эканамістаў і арганізатараў кіравання.

У наступным навучальным годзе на факультэт будуць прыняты па 50 чалавек на наступныя спецыяльнасці: «Эканоміка і сацыялогія працы», «Бухгалтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці», «Эканамічная інфарматыка і аўтаматызаваныя сістэмы кіравання». Мы спадзяемся на атрыманне добра падрыхтаванага, жадаючага вучыцца кантынгенту абітурыентаў. Асаблівая ўвага пры гэтым будзе ўдзяляцца мэтаваму прыёму па дагаворах, заключэнню індывідуальных дагавораў студэнтаў з прадпрыемствамі і арганізацыямі, частковай аплаце універсітэту за падрыхтаваных спецыялістаў.

На факультэце ствараюцца ўмовы для ўсебаковага развіцця асобы студэнтаў. Пасля пэўнага спаду ўзрастае грамадская актыўнасць студэнтаў, пашыраецца іх удзел у навуковай рабоце, самадзейнасці, спорце. На працягу некалькіх гадоў запар нашы студэнты аказваюцца ў ліку пераможцаў рэспубліканскай алімпіяды «Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс», удзельнічаюць ва ўсесаюзным яе туры. Нашы студэнты ўдзельнічаюць у навуковых канферэнцыях, якія праводзяцца ў Маскве, Мінску, Новасібірску і іншых гарадах краіны. Два гады запар студэнты нашага факультэта вучыліся менеджменту ў дзелавым клубе, арганізаваным Усесаюзным дабрачынным фондам «Інтэлект». На факультэце дзейнічае студэнцкі навуковы атрад «Эканаміст», усё больш прыхільнікаў і ўдзельнікаў набывае ініцыятыўная група студэнтаў па вывучэнню сацыяльна-эканамічных вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Не толькі ў БССР, але і за яе межамі створаны ўмовы для студэнцкага будаўнічага руху. На факультэце ёсць аспірантура і многія яе выпускнікі працуюць не толькі ў ВНУ г. Гомеля, але і за яго межамі. Усяго на факультэце падрыхтавана 2555 спецыялістаў. Праз 15 год пасля першага выпуску 22 выпускнікі факультэта сталі кандыдатамі эканамічных навук. Многія нашы выпускнікі паспяхова працуюць кіраўнікамі прадпрыемстваў і арганізацый, узначальваюць эканамічныя службы прадпрыемстваў і аб'яднанняў, выбраны ў кіруючыя органы партыйных, камсамольскіх і прафсаюзных арганізацый.

Тыя, хто заканчвае наш факультэт па спецыяльнасці «Эканоміка і сацыялогія працы», атрымліваюць спецыяльнасць «эканаміст» і накіроўваюцца на работу ў аддзелы працы і заработнай платы, лабараторыі сацыялогіі і НАП, бюро нарміравання працы і іншыя эканамічныя службы

Выпускнікі адносна новай для факультэта спецыяльнасці «Бухгалтарскі ўлік, кантроль і аналіз гаспадарчай дзейнасці» атрымліваюць спецыяльнасць «эканаміст» і будуць працаваць у бухгалтэрыях прамысловых прадпрыемстваў і прадпрыемстваў аграпрамысловага комплексу, у фінансавых аддзелах выканкомаў Саветаў народных дэпутатаў, кантрольна-рэвізійных упраўленнях, аддзяленнях банка і ў іншых арганізацыях.

Па спецыяльнасці «Эканамічная інфарматыка і АСК» рыхтуюцца інжынеры-эканамісты па распрацоўцы, укараненню і падтрыманню сістэм апрацоўкі эканамічнай інфармацыі і аўтаматызаваных сістэм кіравання арганізацыйна-эканамічнага тыпу на базе сучаснай вылічальнай тэхнікі. Гэтыя спецыялісты прызначаны для работы ў галінах прамысловасці, аграпрамысловых комплексаў, у гандлі, грамадскім харчаванні, у сацыяльнай сферы, у агульнадзяржаўных органах, у НДІ і праектных арганізацыях, на прадпрыемствах інфармацыйна-вылічальнага абслугоўвання.

Падводзячы вынікі, мы ясна бачым недахопы ў сваёй рабоце, крытычна іх ацэньваем і сумеснымі намаганнямі выкладчыкаў і студэнтаў будзем ухіляць іх. У гэтай рабоце мы вялікія надзеі ўскладаем на наша сёлетняе папаўненне.

23 красав. 1991.

І. ТРАЦЭЎСКІ,
дэкан факультэта, дацэнт.

ФІЛАЛАГІЧНЫ

Філалагічны факультэт — адзін з самых старэйшых і буйных факультэтаў універсітэта. Штодзённа яго аўдыторыі разам з савецкімі студэнтамі запаўняюць прадстаўнікі замежных краін: Афганістана, Кампучыі, Сірыі, Індыі і інш. На факультэце рыхтуюць кадры пераважна для народнай асветы па дзвюх спецыяльнасцях: рускай мове і літаратуры, а таксама беларускай мове і літаратуры. Гэта прафесіі для тых, хто адчувае і любіць мастацкае слова, для тых, каго цікавяць матэрыяльная і духоўная культура нашых продкаў і народа ў перыяд рэвалюцыйнай перабудовы грамадства. Гэта, нарэшце, прафесіі для тых, хто любіць дзяцей, марыць працаваць з моладдзю.

На факультэце каля 70 вопытных выкладчыкаў: заслужаны дзеяч навукі БССР загадчык кафедры беларускай мовы прафесар У. В. Анічэнка, загадчык кафедры рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства дацэнт У. І. Коваль, 26 кандыдатаў навук, дацэнтаў і 40 асістэнтаў. У большасці сваёй яны — выпускнікі нашага факультэта, выдатнікі, якія вучыліся або вучацца ў аспірантуры.

Добрую метадычную падрыхтоўку студэнтаў забяспечваюць аўтары прац па методыцы мовы і літаратуры дацэнты В. А. Ляшчынская, В. І. Смыкоўская. Для чытання лекцый па асобных праблемах запрашаем вядомых вучоных рэспублікі. Напрыклад, па беларускай і рускай мовах чытаюць лекцыі, кіруюць напісаннем дыпломных работ акадэмік АН БССР М. В. Бірыла, член-карэспандэнт АН БССР А. І. Падлужны, загадчык сектара рускай мовы Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа А. М. Булыка, прафесар БДУ імя У. І. Леніна А. І. Яновіч, прафесар Гродзенскага універсітэта імя Я. Купалы В. М. Нікіцевіч.

Тэарэтычныя веды студэнты замацоўваюць у час вучэбна-вытворчых практык. Студэнты-філолагі летам выязджаюць запісваць мясцовыя назвы бытавых прадметаў, дробных геаграфічных аб'ектаў, вусную народную творчасць. Сабраныя матэрыялы абагульняюцца, атрымліваюць тэарэтычнае абгрунтаванне ў курсавых і дыпломных работах, а таксама кандыдацкіх дысертацыях. Значны час адводзіцца на практыку непасрэдна ў піянерскіх атрадах, у школах, дзе студэнты выконваюць усе абавязкі настаўнікаў.

Паглыбленаму асваенню прафесіі спрыяюць сустрэчы з вопытнымі настаўнікамі. Гасцямі студэнтаў былі народная настаўніца СССР, дэлегат XXVII з'езда КПСС В. С. Аўраменка, заслужаная настаўніца БССР А. М. Дашкоўская. Пранікнуць у творчую лабараторыю пісьменніка дапамагаюць літаратурныя вечары, канферэнцыі па кнігах з удзелам аўтараў. Перад студэнтамі неаднаразова выступалі Іван Шамякін, Ніл Гілевіч, Іван Чыгрынаў, Алег Лойка, Анатоль Грачанікаў, Барыс Сачанка, Рыгор Барадулін, Уладзімір Верамейчык, Данута Бічэль-Загнетава, Ніна Шклярава, Уладзімір Арлоў, Анатоль Башлакоў, Валянціна Коўтун. Традыцыйнымі сталі сустрэчы з пісьменнікамі Браншчыны, Чарнігава, Кіева. Здольныя студэнты выпускаюць у шматтыражцы літаратурныя старонкі, друкуюцца ў абласной і рэспубліканскіх газетах.

Студэнты факультэта пад кіраўніцтвам выкладчыкаў займаюцца навуковымі даследаваннямі: пішуць рэфераты, выступаюць на канферэнцыях з дакладамі, удзельнічаюць у конкурсах на лепшую навуковую работу.

На факультэце працуюць 10 навуковых гурткоў, студэнцкая навуковая лабараторыя. Пры кафедрах беларускай мовы, рускай літаратуры, рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства працуе аспірантура.

Сталенне спецыялістаў праходзіць у актыўнай грамадскай працы. Штогод на факультэце фарміруюцца будаўнічыя атрады, якія ў час летніх канікул працуюць на аб'ектах народнай гаспадаркі, асвойваючы значныя капіталаўкладанні. Нашы студэнты працуюць выхавацелямі і важатымі піянерскіх лагераў, кіраўнікамі гурткоў пры домакіраўніцтвах. Студэнты факультэта раскрываюць свае таленты ў фальклорным ансамблі, драматычным тэатры, вакальных ансамблях, духавым аркестры. Лепшыя акадэмічныя групы наведваюць гарады-героі, выязджаюць на экскурсіі на радзіму Янкі Купалы, Якуба Коласа, Івана Мележа, Андрэя Макаёнка, Аляксандра Пушкіна, Льва Талстога і інш.

Вучоба на філалагічным факультэце дае магчымасць набыць глыбокія веды па літаратуразнаўчых і мовазнаўчых дысцыплінах, атрымаць грунтоўную падрыхтоўку па педагогіцы, псіхалогіі, методыцы, усебакова развіваць кругагляд, удасканальваць свае творчыя здольнасці і, урэшце, стаць сапраўдным настаўнікам.

П. ЧАЙКУН,
нам. дэкана факультэта, дацэнт.

МАТЭМАТЫЧНЫ

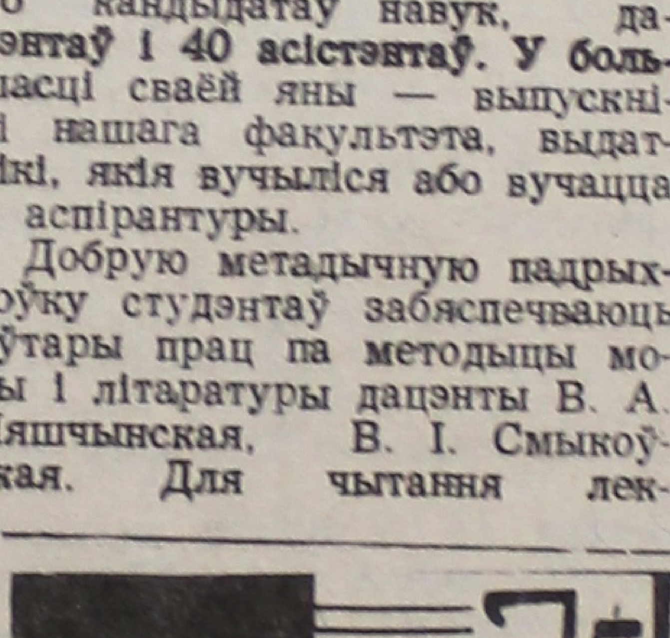

Больш за 50 гадоў на Гомельшчыне ажыццяўляецца падрыхтоўка матэматыкаў для народнай гаспадаркі і сістэмы народнай адукацыі. За гэты час матэматычны факультэт падрыхтаваў тысячы высокакваліфікаваных спецыялістаў.

Сёння, практычна, няма такой галіны, дзе б не прымянялася матэматыка. Вылічальная тэхніка трывала ўвайшла ў наша жыццё. Таму спецыялісты, якія валодаюць грунтоўнай матэматычнай падрыхтоўкай, здольныя з дапамогай камп'ютэра рашыць любую задачу, вельмі патрэбны народнай гаспадарцы.

Падрыхтоўка спецыялістаў ажыццяўляецца па дзвюх спецыяльнасцях: 01.01. — «Матэматыка» са спецыялізацыямі: алгебра і тэорыя лічбаў (кафедра алгебры і геаметрыі); дыферэнцыяльныя ўраўненні (кафедра дыферэнцыяльных ураўненняў); матэматычны аналіз (кафедра матаналізу) і 22.04 «Праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм» са спецыялізацыямі: праграмнае забеспячэнне аўтаматызаваных вытворчасцей (кафедра МПК); праграмнае забеспячэнне сістэм аўтаматызацыі праектавання (кафедра вылічальнай матэматыкі і праграміравання). Па першай спецыяльнасці выпускнікам прысвойваецца кваліфікацыя «Матэматык. Выкладчык», а па другой — «Інжынер-праграміст». Выпускнікі спецыяльнасці 01.01 накіроўваюцца на работу ў навукова-даследчыя інстытуты (НДІ), спецыяльныя канструктарскія бюро (СКБ), выкладчыкамі ВНУ, тэхнікумаў, сярэдніх школ, ПТВ. Студэнты спецыяльнасці 22.04 рыхтуюцца для навукова-вытворчай дзейнасці ў НДІ, СКБ, на прадпрыемствах краіны. Гэта будучыя спецыялісты па праграмнаму і матэматычнаму забеспячэнню вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм, здольныя не толькі працаваць з вылічальнай тэхнікай, але і сфармуляваць для рэальнай задачы яе матэматычную мадэль, распрацаваць алгарытм рашэння гэтай фармалізаванай задачы, рашыць яе з дапамогай ЭВМ, правесці лічбавы аналіз рашэння, знайсці аптымальныя параметры задачы. Адзначым, што праграмнае забеспячэнне, распрацаванае супрацоўнікамі матэматычнага факультэта ў 1988 годзе, удастоена залатога і 12-ці сярэбраных медалёў ВДНГ СССР.

Вучэбна-выхаваўчы працэс на факультэце ажыццяўляюць больш 60 выкладчыкаў, 42 з іх маюць вучоныя ступені і званні. На факультэце вядуць заняткі член-карэспандэнт АН БССР, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар Л. А. Шамяткоў, акадэмік АПН СССР прафесар І. Ф. Харламаў.

Навучанне прадугледжвае вывучэнне грамадскіх дысцыплін, цыкла фундаментальных матэматычных і фізічных дысцыплін, дысцыплін вылічальнай матэматыкі і інфарматыкі, камп'ютэрнай тэхнікі, канкрэтных спецыялізацый у адпаведнасці з дагаворамі, заключанымі з арганізацыямі, прадпрыемствамі, аддзеламі народнай адукацыі.

На факультэце функцыяніруюць кафедры: матэматычных праблем кіравання, вылічальнай матэматыкі і праграміравання, алгебры і геаметрыі, дыферэнцыяльных ураўненняў, матэматычнага аналізу, вышэйшай матэматыкі. Пры кафедрах алгебры і геаметрыі, матэматычных праблем кіравання, вышэйшай матэматыкі ёсць аспірантура, дзе лепшыя выпускнікі факультэта працягваюць сваю адукацыю.

Прафесарска-выкладчыцкі састаў зацікаўлен у тым, каб на матфак паступала здольная таленавітая моладзь. З гэтай мэтай штогод праводзяцца абласныя алімпіяды па матэматыцы і па інфарматыцы, на факультэце існуюць школа юных матэматыкаў, школа «Камп'ютэр», філіял Усесаюзнай завочнай матэматычнай школы пры МДУ імя М. В. Ламаносава. У гэтым годзе на факультэце ажыццяўляецца прафесіянальная падрыхтоўка па праграміраванню вучняў матэматычных класаў г. Гомеля.

Студэнты факультэта прымаюць актыўны ўдзел у навукова-даследчай рабоце. Іх даследаванні дасылаюцца на рэспубліканскія і ўсесаюзныя конкурсы. Другі год запар студэнты факультэта ўваходзяць у лік пераможцаў рэспубліканскай і ўсесаюзнай алімпіяд па праграміраванню.

На нашым факультэце створаны ўсе ўмовы для падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў.

У. АРЛОЎ,
дэкан факультэта, дацэнт.

ВОСЕМ ФАКУЛЬТЭТАЎ УНІВЕРСІТЭТА

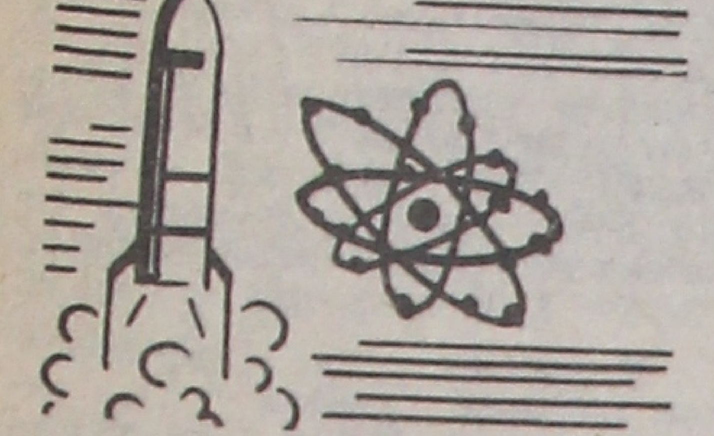

ФІЗІЧНЫ

Сацыяльна-эканамічнае развіццё краіны ставіць вялікія і адказныя задачы і перад фундаментальнымі навукамі, сярод якіх у першую чаргу неабходна назваць фізіку. На фізічным факультэце рыхтуюць спецыялістаў фізікі высокай кваліфікацыі для работы на вытворчасці і ў канструктарскіх бюро, у сярэдніх і вышэйшых навучальных установах.

Дагаворы, заключаныя паміж універсітэтам і прадпрыемствамі Гомельскага рэгіёна, сведчаць таксама аб дэфіцыце спецыялістаў па стварэнню аўтаматызаваных сістэм апрацоўкі інфармацыі і кіравання, якія базіруюцца на новых фізічных прынцыпах. Таму пачынаючы з 1990-91 навучальнага года на факультэце адкрыта новая спецыяльнасць — «Аўтаматызаваныя сістэмы апрацоўкі інфармацыі і кіравання».

На двух першых курсах нашы студэнты набываюць глыбокія веды па матэматыцы і фізіцы, а таксама па дысцыплінах грамадскага цыклу. У канцы другога курса студэнты размяркоўваюцца па спецыялізацыях. Іх на факультэце пяць: квантавая электроніка, радыёфізіка, фізічная метралогія і аўтаматызацыя эксперыменту, тэарэтычная фізіка, фізічная інфарматыка. У выніку мэтанакіраванай дзейнасці па ўмацаванню сувязі кафедр нашага факультэта з прадпрыемствамі заключаны дагаворы на падрыхтоўку фізікаў, у адпаведнасці з якімі будзе ажыццяўляцца іх размеркаванне.

Вучэбна - выхаваўчы працэс на факультэце вядуць шэсць кафедр. На іх працуе 52 выкладчыкі, 34 з якіх маюць вучоныя ступені і званні. На факультэце выкладаюць лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР дацэнт М. К. Яфімчык, 2 доктары навук — А. М. Сердзюкоў, Ю. С. Ушакоў.

Спецыялізацыя студэнтаў пачынаецца з трэцяга курса. Кафедра оптыкі вядзе яе ў галіне квантавай электронікі. Пры кафедры ёсць лабараторыі аптычных квантавых генератараў, нелінейнай оптыкі, крышталеоптыкі, кіравання лазерным промнем, люмінесцэнцыі і малекулярнай спектраскапіі і інш. Кафедра радыёфізікі рыхтуе спецыялістаў у галіне электрадынамікі СВЧ. Больш якаснай падрыхтоўцы спецыялістаў гэтага профілю садзейнічае адкрытая тут галіновая навукова-даследчая лабараторыя «Электрадынаміка складаных сістэм».

Падрыхтоўка студэнтаў праводзіцца таксама ў праблемнай навукова-даследчай лабараторыі фізіка - хімічных працэсаў трэння. Тут студэнты прымаюць удзел у навуковай рабоце і выкананні гаспадарчых дагавораў.

Кафедра тэарэтычнай фізікі ажыццяўляе спецыялізацыі ў галіне тэарэтычнай фізікі і фізічнай інфарматыкі. Студэнты атрымліваюць не толькі фундаментальныя тэарэтычныя веды, але і сур'ёзныя эксперыментальныя навыкі ў лабараторыях. Адкрыта навукова-даследчая лабараторыя «Алгарытм», дзейнічаюць студэнцкія навуковыя семінары. Кафедра мае свой філіял у лабараторыі фізікі высокіх энергій Інстытута фізікі АН БССР.

Прынятыя ў апошні час партыяй і ўрадам пастановы па кіраванню якасцю, метралогіі і стандартызацыі прадугледжваюць падрыхтоўку спецыялістаў-метролагаў, якія павінны авалодваць асновамі фізікі і матэматыкі, спецыяльнымі метадамі фізічных вымярэнняў, метадалогіяй вымярэння і апрацоўкі вынікаў. Яны павінны ведаць асновы праектавання вымяральных сістэм, тэхналогію іх вытворчасці, прынцыпы кіравання якасцю прадукцыі і сродкі аўтаматызацыі вымярэнняў. Прамысловыя прадпрыемствы з нецярпеннем чакаюць такіх спецыялістаў. На факультэце праводзіцца неабходная работа па адкрыццю спецыяльнасці «Метралогія, стандартызацыя і кіраванне якасцю».

Акрамя спецыялізуючых кафедр, на факультэце значную вучэбную і навуковую работу вядзе кафедра агульнай фізікі. На гэтай кафедры адкрыта новая спецыялізацыя для студэнтаў педагагічнага аддзялення — «Фізіка і тэхнічная творчасць». Таксама студэнты педагагічнага аддзялення рыхтуюцца па спецыялізацыях «Квантавая электроніка», «Тэарэтычная фізіка», «Фізічная інфарматыка».

Выпускнікі нашага факультэта накіроўваюцца на прадпрыемствы радыётэхнічнай, электроннай, прыборабудаўнічай прамысловасці, у сістэму АН БССР і навучальныя ўстановы.

І. СЕМЧАНКА,
дэкан факультэта, дацэнт.

ГІСТАРЫЧНЫ

Вялікі і ўстойлівы інтарэс да гісторыі, які праяўляецца ў апошні час, сведчыць аб тым, што гэта не павярхоўнае захапленне музай Кліо — гэта адзін з паказчыкаў усе ўзрастаючай сталасці нашага грамадства. Грамадства, якое валодае пачуццём гісторыі і здольнае ўспрымаць яе ўрокі, адказнасць гісторыка перад грамадствам і сталасць самой гістарычнай навукі — усё гэта фактары, якія садзейнічаюць выкананню гістарычнай навукай яе сацыяльнай функцыі.

Разумеючы грамадскую значнасць далейшага развіцця гістарычнай адукацыі, савет універсітэта ў 1988 г. прыняў рашэнне аб раздзяленні гісторыка-філалагічнага факультэта. 1 верасня 1988 г. пачаўся новы навучальны год самастойнага гістарычнага факультэта. Наш факультэт рыхтуе спецыялістаў з прысваеннем кваліфікацыі «Гісторык. Выкладчык гісторыі і сацыяльна-палітычных дысцыплін». З наступнага навучальнага года пачнецца падрыхтоўка спецыялістаў па гісторыі і англійскай мове.

Вучэбна-выхаваўчы працэс забяспечваюць 36 выкладчыкаў гістфака, кафедр грамадскіх навук, педагогікі і псіхалогіі, замежных моў. 24 з іх маюць вучоныя ступені і званні. З мэтай павышэння якасці падрыхтоўкі спецыялістаў факультэт устанавіў творчыя сувязі з вучонымі, выкладчыкамі, супрацоўнікамі Інстытута гісторыі АН БССР, БДУ імя У. І. Леніна, Гомельскім абласным краязнаўчым музеем і іншымі ўстановамі.

Выкладчыкі дзвюх вядучых кафедр факультэта разам з вучэбнай работай вядуць навуковыя даследаванні па гісторыі нацыянальна - дэмакратычнага руху ў Беларусі, археалогіі, навейшай гісторыі Германіі і Польшчы. Атрыманыя вынікі ствараюць аснову спецыяльных курсаў і семінараў, якія ўключаюцца ў вучэбны план па ініцыятыве кафедр. Спецыялізацыя студэнтаў, звязаная з навуковымі даследаваннямі кафедр, дазваляе ім пісаць курсавыя і выпускныя дыпломныя работы, значная частка якіх адрозніваецца арыгінальнасцю атрыманых вынікаў, мае практычную каштоўнасць.

Улічваючы вялікую цікавасць да археалогіі і гістарычнага краязнаўства, на факультэце сумесна з Інстытутам гісторыі АН БССР і Гомельскім абласным краязнаўчым музеем вядзецца работа па адкрыццю вучэбна-навуковай лабараторыі такога профілю. Гэта дасць магчымасць разам са спецыялізацыяй па айчыннай і ўсеагульнай гісторыі мець спецыялізацыю па археалогіі і гістарычнаму краязнаўству. З 1989—90 года чытаецца новы курс «Гістарычнае краязнаўства».

За час вучобы студэнты-гісторыкі праходзяць археалагічную, архіўна-музейную, грамадска-палітычную (піянерскую), педагагічную, пераддыпломную практыкі. Пад кіраўніцтвам выкладчыкаў факультэта і грамадазнаўчых кафедр студэнты займаюцца навуковымі даследаваннямі, удзельнічаюць у канферэнцыях, у конкурсах на лепшую навуковую работу. Добра зарэкамендаваў сябе студэнцкі атрад «Археолаг», які вядзе раскопкі ў г. Гомелі, яго наваколлях і на Віцебшчыне. Працягваецца работа па ўмацаванню кантактаў з археолагамі і краязнаўцамі Масквы, Чарнігава, Бранска, Брэста. Цяпер вывучаецца пытанне аб заключэнні дагавору аб супрацоўніцтве нашага факультэта з гісторыка-археалагічным музеем-запаведнікам г. Пскова. Абавязковымі стануць спецкурсы: колькасныя метады ў гістарычных даследаваннях і гісторыя культуры. Важна, каб гісторык авалодаў багаццем гістарычнага вопыту, шырокім колам агульначалавечых, гуманітарных і сацыяльна-палітычных каштоўнасцей. У сувязі з гэтым да месца прывесці словы аднаго з буйнейшых савецкіх гісторыкаў лаўрэата Дзяржаўнай прэміі акадэміка Н. М. Дружыніна: «Дрэнны той гісторык, які ў вядомых межах не ведае ўсяго ходу гістарычнага працэсу, не абагачае сябе звесткамі па сумежных дысцыплінах — філасофіі, эканоміцы, праву, не ўбірае ў сябе мастацкіх багаццяў, сабраных чалавецтвам».

Толькі такі падыход дапаможа будучаму гісторыку стаць сапраўдным настаўнікам, выкладчыкам, навуковым работнікам.

У сучасных умовах пастаўлена важнейшая задача — фарміраванне прававой дзяржавы. Адным з істотных напрамкаў рашэння гэтай задачы з'яўляецца развіццё савецкага заканадаўства, умацаванне законнасці і павышэнне прававой культуры грамадзян. Гэта абумоўлівае неабходнасць падрыхтоўкі юрыдычных кадраў, асабліва, занятых у сістэме Саветаў народных дэпутатаў. У г. Гомелі і вобласці склалася дастаткова вострая патрэба ў такіх кадрах. У сувязі з гэтым прынята рашэнне пачаць падрыхтоўку на нашым факультэце кадраў па спецыяльнасці «Правазнаўства».

М. СТАРАВОЙТАЎ,
дэкан факультэта, дацэнт.

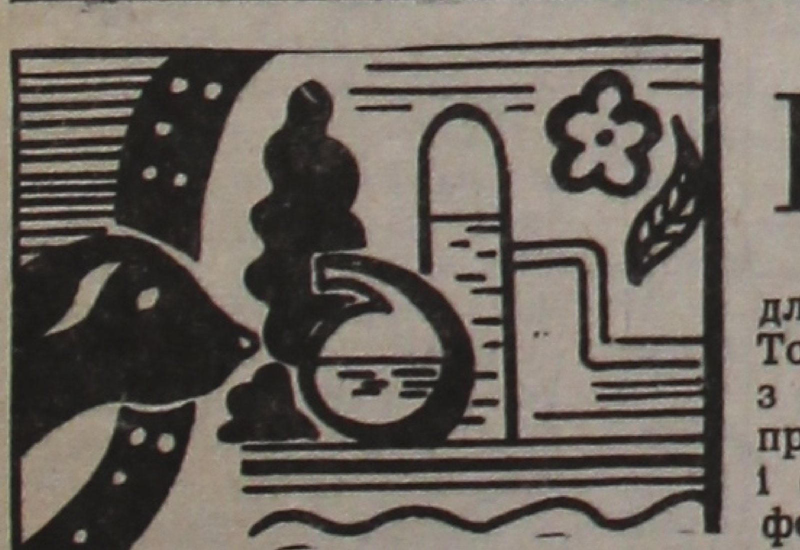

БІЯЛАГІЧНЫ

Ва універсітэце біялагічны факультэт адзін са старэйшых і хутка адзначыць сваё 60-годдзе. За гэты перыяд ён падрыхтаваў тысячы высокакваліфікаваных педагогаў і спецыялістаў для вытворчасці.

Ахова навакольнага асяроддзя — важнейшая праблема сучаснасці. І наш факультэт уносіць пасільны ўклад у яе вырашэнне. Падрыхтоўка спецыялістаў-біёлагаў на факультэце, выкананне навукова-даследчай работы цесна звязаны з ажыццяўленнем пастаўленых задач.

Біялагічны факультэт рыхтуе спецыялістаў біялагічнага профілю з правам выкладання біялогіі і хіміі ў сярэдніх школах, тэхнікумах, а таксама для вытворчасці. Выпускнікі-выдатнікі атрымліваюць рэкамендацыі для паступлення ў аспірантуру. Толькі за апошнія гады многія з іх закончылі аспірантуру і працуюць выкладчыкамі ВНУ і супрацоўнікамі НДІ. Па кафедрах батанікі і фізіялогіі раслін, заалогіі і аховы прыроды, фізіялогіі чалавека і жывёлін студэнты спецыялізуюцца для сярэдніх школ. На факультэце працуюць 3 дактары навук, 23 дацэнты, кандыдаты навук.

На кафедры заалогіі і аховы прыроды, дзе абавязкі загадчыка выконвае к. б. н. І. П. Арабіна, 7 кандыдатаў навук, дацэнтаў. Сіламі студэнтаў і супрацоўнікаў кафедры створаны багаты заалагічны музей, работа якога прадстаўлялася на ВДНГ СССР. У экспедыцыях прымаюць актыўны ўдзел, праходзяць вучэбныя і вытворчыя практыкі студэнты факультэта, выкладчыкі, супрацоўнікі розных устаноў. Да работы ў іх прыцягваюцца школьнікі, актывісты гуртка «Юны эколаг», які працуе пры кафедры. Пры кафедры працуе заалагічны гурток і студэнцкая навуковая лабараторыя.

Вялікі аб'ём ведаў і навыкаў, неабходных для прафесіянальнай падрыхтоўкі, студэнты-біёлагі атрымліваюць пры вывучэнні дысцыплін кафедры фізіялогіі чалавека і жывёлін, узначальваемай доктарам біялагічных навук, прафесарам А. І. Кіенем. Гэта кафедра забяспечвае выкладанне агульных курсаў фізіялогіі чалавека і жывёлін, анатоміі чалавека, цcraталогіі, гісталогіі, біялогіі індывідуальнага развіцця, біяфізікі і рада спецыяльных курсаў (асновы імуналогіі, экалагічнай фізіялогіі, біяхіміі і фізіялогіі крыві, эндакрыналогіі, радыебіялогіі і інш.) для студэнтаў, якія спецыялізуюцца па фізіялогіі. Вучэбную і вытворчую практыку студэнты праходзяць у лабараторыях кафедры, Інстытута фізіялогіі АН БССР. У працэсе вучобы студэнты ўдзельнічаюць у выкананні дзяржбюджэтнай, гасдагаворнай навукова-даследчай работы з вынікамі сваіх даследаванняў студэнты выступаюць на многіх навуковых канферэнцыях, удзельнічаюць у конкурсах на лепшую навуковую працу, а таксама з'яўляюцца сааўтарамі навуковых публікацый. Выпускнікі кафедры паспяхова працуюць у школах, лабараторыях фізіёлага-біяхімічнага і радыялагічнага профілю, медыцынскіх установах і навукова-даследчых інстытутах.

Кафедру батанікі і фізіялогіі раслін узначальвае доктар біялагічных навук, прафесар Л. М. Сапегін. Студэнты 1—2 курсаў праходзяць вучэбную практыку па батаніцы на біястанцыі «Старыя Чонкі», дзе знаёмяцца з багаццем відавога саставу раслін, а для студэнтаў 3—4 курсаў арганізуецца вытворчая практыка на базе Батанічнага сада АН БССР і Бярэзінскага запаведніка.

Пры кафедры працуе гурток «Юны батанік» для навучэнцаў старэйшых класаў школ г. Гомеля.

Кафедру хіміі ўзначальвае дацэнт Ю. А. Праляскоўскі. Яна забяспечвае падрыхтоўку спецыялістаў-педагогаў. Пры кафедры паспяхова працуе студэнцкі навуковы хімічны гурток. Пачынаючы з першага курса, студэнты прыцягваюцца да навукова-даследчай работы.

Сур'ёзная ўвага на факультэце ўдзяляецца каардынацыі навукова-даследчай работы з АН СССР і АН БССР і ўкараненню ў вытворчасць вынікаў даследаванняў.

Мы зацікаўлены ў тым, каб на наш факультэт паступала здольная і таленавітая моладзь. З гэтай мэтай праводзяцца абласныя біялагічная і хімічная алімпіяды. Гэта дазваляе выявіць сярод выпускнікоў школ тых рабят, якія па-сапраўднаму цікавяцца біялогіяй і хіміяй.

Студэнты нашага факультэта прымаюць актыўны ўдзел у будаўнічым руху, мастацкай самадзейнасці, сябруюць са спортам, выступаюць з дакладамі і гутаркамі перад насельніцтвам і вучнямі горада.

На нашым факультэце створаны ўсе ўмовы для падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў. Тыя, хто жадае бліжэй пазнаёміцца з біяфакам, могуць гэта зрабіць у «Дні біялагічнага факультэта».

В. ВЕРАМЕЙЧЫК,
дэкан біялагічнага факультэта, дацэнт.

ГЕАЛАГІЧНЫ

Геалогія з'яўляецца навукай аб будове і гісторыі зямной кары і нашай планеты ў цэлым. Людзі, якія набываюць прафесію геолага, вырашаюць задачы народнай гаспадаркі, звязаныя з комплексным выкарыстаннем прыродных рэсурсаў, выяўленнем і распрацоўкай новых месцанараджэнняў карысных выкапняў і забеспячэннем сыравінай нашай прамысловасці.

Геалагічны факультэт ГДУ рыхтуе кадры па спецыяльнасцях «гідрагеалогія і інжынерная геалогія», «геафізічныя метады пошуку і разведкі», «геаграфія».

На спецыяльнасці «геафізічныя метады пошуку і разведкі» ёсць дзве спецыялізацыі: сейсмаразведка і экалагічная геафізіка. Выпускнікі экалагічнай спецыялізацыі будуць мець геолага-геафізічную падрыхтоўку ў галіне кантролю хімічнага і радыенуклІднага забруджвання глебы, паверхневых і падземных вод, раслін і жывёл, прадуктаў харчавання ў зонах высокай экалагічнай напружанасці. У кампетэнцыю спецыялістаў уваходзяць пытанні: вывучэння міграцыі забруджванняў (радыенуклідаў, неарганічных угнаенняў, солеадвалаў, шламаў, нафтапрадуктаў і інш.) у геалагічным асяроддзі, у тым ліку глебе і водах; устойлівасці анамалій забруджанасці з цягам часу; выяўленні асаблівасцей накаплення забруджванняў у розных ландшафтна - геаграфічных умовах.

Усе студэнты атрымліваюць агульнаадукацыйную падрыхтоўку па грамадскіх навуках, матэматыцы, фізіцы, хіміі, замежнай мове і інш. Адначасова яны вывучаюць асноўныя геалагічныя дысцыпліны — агульную геалогію, гістарычную геалогію, геалогію СССР, геакартаванне, гідрагеалогію, інжынерную геалогію, мінералогію, геахімію, крышталеграфію, мерзлатазнаўства, карысныя выкапні, дынаміку падземных вод, сейсмаразведку, электраразведку, магнітаразведку, прамысловую геафізіку, гравіразведку. Студэнты, якія праходзяць падрыхтоўку на спецыяльнасці «геаграфія», вывучаюць спецыяльныя і агульнагеаграфічныя дысцыпліны: агульнае землязнаўства, метэаралогію і кліматалогію, глебазнаўства, геамарфалогію, гідралогію, біягеаграфію, фізічную і эканамічную геаграфію БССР, СССР і замежных краін, геаграфію насельніцтва і дэмаграфію, тапаграфію і картаграфію, ландшафтазнаўства, выкарыстанне прыродных рэсурсаў і ахова прыроды.

На факультэце дзейнічаюць 23 лабараторыі і кабінеты, мінералагічны музей. Вучэбны працэс ажыццяўляюць 2 доктары геолага-мінералагічных навук, прафесары, 9 кандыдатаў навук, дацэнтаў, 6 выкладчыкаў.

Тыя, хто заканчвае наш факультэт па спецыяльнасці «гідрагеалогія і інжынерная геалогія», з'яўляюцца геолагамі шырокага профілю і вырашаюць задачы, звязаныя з геолага-пошукавымі работамі па выяўленню месцанараджэнняў прэсных піццявых і прамысловых вод, разведцы месцанараджэнняў руд і будаўнічых матэрыялаў, геалагічнай здымцы, водазабеспячэннем населеных пунктаў, вывучэннем мінеральных лекавых і прамысловых вод, рэжымнымі назіраннямі за ваданоснымі гарызонтамі і дзеючымі водазаборамі, змяненнямі пад уздзеяннем гаспадарчай дзейнасці чалавека (буйнае інжынернае будаўніцтва, распрацоўка месцанараджэнняў, пракладка дарог, мастоў, меліярацыйныя работы і г. д.), даюць заключэнні для абгрунтавання праектаў і ўзвядзення розных збудаванняў. Тыя, хто заканчвае факультэт па спецыяльнасці «геафізічныя метады пошуку і разведкі», рашаюць задачы геалогіі і гідрагеалогіі геафізічнымі метадамі. Любая новая свідравіна закладваецца па даных геафізікі. Вызначэнне геалагічнай будовы зямной кары, граніц пройдзеных свідравінай парод, фізічных уласцівасцей парод, тэхнічных параметраў свідравіны таксама праводзіцца геафізічнымі метадамі. Тыя, хто заканчвае факультэт па спецыяльнасці «геаграфія», блізка знаёмяцца з асаблівасцямі геаграфічных даследаванняў, атрымліваюць навыкі палявых вышукаў і апрацоўкі даденых у лабараторыях з дапамогай розных прыбораў, вывучаюць розныя бакі ўзаемадзеяння чалавека з навакольным асяроддзем, засвойваюць на практыцы выкладанне геаграфіі ў школе.

Шлях на геалагічны факультэт праходзіць праз школу «Юнага геолага» або проста па сцяжынцы рамантыкі, разбітай кнігамі, назіраннямі, расказамі геолагаў. Студэнты факультэта пасля 1 і 2 курса праходзяць вучэбную, 3 і 4 — вытворчую практыку працягласцю 2—3 месяцы. Вучэбныя практыкі праводзяцца на тэрыторыі Беларусі і Украіны, вытворчыя — у Беларусі, Горкаўскай, Ульянаўскай і Валгаградскай абласцях, Чыцінскай і Іркуцкай абласцях, на Камчатцы, Чукотцы, Сахаліне, у іншых раёнах нашай краіны.

Вучоба на факультэце базіруецца на грунтоўнай падрыхтоўцы па матэматыцы і фізіцы. Шырока распаўсюджана памылковая думка аб тым, што геолагу не патрэбна ведаць фізіку і матэматыку. Вывучэнне спецкурсаў па геафізічных метадах, дынаміцы падземных вод, інжынерных і гідрагеалагічных разліках, мадэляванню гідрагеалагічных працэсаў заснавана на глыбокім веданні дыферэнцыяльнага і інтэгральнага вылічэнняў, а апрацоўка матэрыялаў даследаванняў патрабуе прымянення вылічальных метадаў матэматыкі.

На факультэце вядуцца навукова-даследчыя работы ў цесным супрацоўніцтве з Інстытутам геахіміі і геафізікі АН БССР, Беларускім навукова-даследчым геолага-пошукавым інстытутам Міністэрства геалогіі СССР і іншымі арганізацыямі.

У апошні час праведзена значная работа па паляпшэнню якасці вучэбнага працэсу, максімальнай інтэграцыі ўсіх звенняў ланцужка «ВНУ — вытворчасць — навука». На факультэце дзейнічае вучэбна-навукова-вытворчае аб'яднанне «Гомельскі універсітэт — ВА «Беларусгеалогія». Заключаны дагаворы на падрыхтоўку спецыялістаў для цэлага шэрагу геалагічных, геафізічных, праектна-вышукальных арганізацый, размешчаных у Мінску, Брэсце, Гродне, Гомелі, Віцебску, Магілёве.

Выпускнікі геафака накіроўваюцца на працу ў арганізацыі Міністэрстваў геалогіі, нафтавай прамысловасці, воднай гаспадаркі і меліярацыі зямель, Дзяржбуда БССР, у розныя навукова-даследчыя ўстановы, школы.

В. ЖОГЛА,
дэкан факультэта, дацэнт.

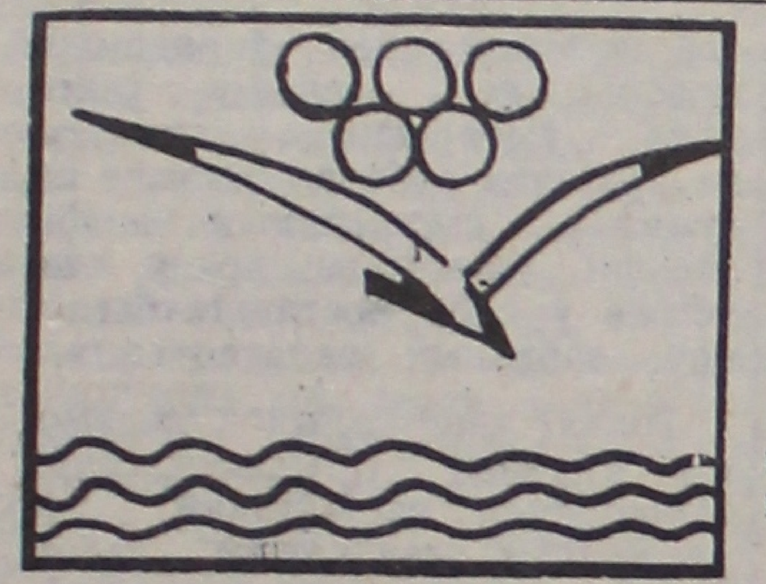

ФІЗІЧНАЙ КУЛЬТУРЫ

Наш факультэт больш 40 гадоў ажыццяўляе падрыхтоўку высокакваліфікаваных спецыялістаў у галіне фізічнай культуры і спорту. Да нас на вучобу паступаюць юнакі і дзяўчаты з добрымі фізічнымі данымі, якія жадаюць у будучым прысвяціць сваю працоўную дзейнасць выхаванню фізічнай культуры ў падрастаючага пакалення, рыхтаваць высокакласных спартсменаў і, што асабліва важна для нашага рэгіёна, здольных сродкамі фізічнай культуры аздараўляць насельніцтва ва ўмовах павышанага радыяцыйнага фону.

Факультэт з'яўляецца сапраўдным цэнтрам па падрыхтоўцы такіх кадраў не толькі для Гомельшчыны і іншых абласцей Беларусі, але і далёкіх за іх межамі.

У працэсе вучобы адначасова з атрыманнем тэарэтычных і практычных навыкаў будучай прафесіі студэнты маюць усе магчымасці для павышэння свайго спартыўнага майстэрства. Лепшыя з іх, якія ўваходзяць у састаў зборных каманд БССР і СССР, як правіла, пераводзяцца на індывідуальны план навучання, які дазваляе здаваць залікі і экзамены ў зручны для іх час. Сёння ўжо цяжка пералічыць пайменна ўсіх студэнтаў і выпускнікоў нашага універсітэта, якія з поспехам абаранялі гонар нашай Радзімы на Алімпійскіх гульнях, чэмпіянатах свету і Еўропы, а таксама тых, якія падрыхтавалі такіх спартсменаў. Лепшыя з іх удастоены высокіх званняў і ўрадавых узнагарод.

У апошні час на факультэце ажывілася навукова-даследчая і метадычная работа, дзейнічаюць студэнцкі навуковы гурток і студэнцкае канструктарскае бюро. Штогод лепшыя выпускнікі факультэта з поспехам здаюць уступныя экзамены ў аспірантуру, абараняюць кандыдацкія дысертацыі. Навукова-даследчы патэнцыял дастаткова высокі. Выкладчыкі і студэнты маюць публікацыі ў перыядычным друку, выдаюць кнігі і дапаможнікі, удзельнічаюць у прэстыжных навукова-практычных канферэнцыях і выстаўках усесаюзнага і міжнароднага маштабаў.

Падрыхтоўку спецыялістаў на факультэце ажыццяўляюць дзве кафедры: тэорыі і методыкі фізічнай культуры, лёгкай атлетыкі і лыжнага спорту. На іх працуюць высокакваліфікаваныя кадры. Сярод іх — 8 кандыдатаў навук, 5 майстроў спорту СССР, выдатнікі фізічнай культуры, суддзі міжнароднай катэгорыі, 3 суддзі ўсесаюзнай і 13 рэспубліканскай катэгорыі.

Цяпер прапрацоўваецца пытанне аб падрыхтоўцы спецыялістаў па лячэбнай фізічнай культуры і спартыўнаму масажу на базе нашага факультэта. Канчаткова гэта праблема, на наш погляд, будзе вырашана на пасяджэнні пленума вучэбна-метадычнага аб'яднання па спецыяльнасці фізічная культура ў г. Маскве ў маі г. г.

В. ЗАЙЦАЎ,
дэкан факультэта,
дацэнт.

ПАТРАБАВАННІ НА УСТУПНЫХ ЭКЗАМЕНАХ ПА СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ ДЛЯ ФАКУЛЬТЭТА ФІЗІЧНАЙ КУЛЬТУРЫ

Экзамен па фізічнай падрыхтоўцы праводзіцца першым і складаецца са спартыўнага мнагабор'я, якое ўключае выкананне нарматыўных патрабаванняў па плаванню, лёгкай атлетыцы і гімнастыцы, і праводзіцца ў тры дні ў адпаведнасці з дзейнічаючымі правіламі спаборніцтваў па гэтых відах спорту:

ПЛАВАННЕ — папярэдні экзамен

Практыкаванне	Даўжыня дыстанцыі	мужчыны (узрост)		жанчыны (узрост)	
		17—29	30 і старэй	17—29	30 і старэй
1. Вольны стыль	100 м	2.20	2.30	2.30	2.50
2. Брас	100 м	2.33	2.40	2.50	3.00
3. Кроль на спіне	100 м	2.33	2.40	2.40	2.50

На адзнаку «здавальняюча» неабходна выканаць указаныя ў табліцы нарматыўныя патрабаванні для адпаведнай узроставай групы. Пры адзнацы «2» (нездавальняюча) па плаванню за экзамен па спецыяльнай фізічнай падрыхтоўцы таксама выстаўляецца двойка.

Экзамен па спецыяльнай фізічнай падрыхтоўцы (лёгкаатлетычнае і гімнастычнае мнагабор'е) уключае ў сябе па два абавязковыя віды і аднаму па выбару абітурыента.

Адзнака за экзамен па лёгкай атлетыцы выстаўляецца па пяцібальнай сістэме на аснове сумарнай колькасці заліковых балаў, набраных абітурыентамі ў асобных відах лёгкаатлетычнага мнагабор'я. (табл. 1).

ЛЁГКААТЛЕТЫЧНЫ ВІД МНАГАБОР'Я

Практыкаванні мнагабор'я	Узрост (гадоў)	Нарматыўныя патрабаванні і заліковыя балы: мужчыны			жанчыны		
		3	4	5	3	4	5
1. Бег. 1000 м (мін.. с.)	17—29	3.20	3.16	3.05	4.30	4.10	3.52
	за 30	3.40	3.30	3.15	5.00	3.30	4.10
2. Кіданне гранаты (м)	17—29	38.0	44.0	48.0	22.0	27.0	32.0
	за 30	36.0	41.0	46.0	18.0	22.0	27.0
ПРАКТЫКАВАННІ ПА ВЫБАРУ							
1. Бег 100 м (с)	17—29	13.8	13.2	12.6	16.0	15.5	14.6
	за 30	14.5	13.8	13.2	17.0	16.0	15.5
2. Скачкі ў даўжыню з разбегу (м, см)	17—29	4.70	5.10	5.40	3.80	4.00	4.20
	за 30	4.40	4.70	5.10	3.40	3.80	4.00

У гімнастычным мнагабор'і за апорны скачок, акрабатыку і гімнастычныя камбінацыі на снарадах выстаўляецца адзнака згодна правілаў спаборніцтваў па 10-бальнай шкале з наступным іх пераводам у пяцібальную. За адзнаку ад 9.0 да 10.0 абітурыенту выстаўляецца «5» (пяць) заліковых балаў; ад 8.0 да 8,9 — «4» (чатыры); ад 7.0 да 7,9 — «3» (тры) заліковыя балы. (табл.2).

ГІМНАСТЫЧНЫ ВІД МНАГАБОР'Я
МУЖЧЫНЫ

Абавязковыя практыкаванні

1. Падцягванне ў вісе на перакладзіне хватам зверху.

Колькасць разоў:	Заліковы бал:
12	5
9	4
6	3

2. Апорны скачок. Конь у даўжыню, вышыня 120 см. Скачок ногі паасобку. Адзнака 10.

Практыкаванні па выбару.

1. Акрабатыка.
2. Брусці.

ЖАНЧЫНЫ

Абавязковыя практыкаванні

1. Згібанне і разгібанне рук ва ўпоры лежачы на падлозе (згібанне рук не менш 90°).

Колькасць разоў:	Заліковы бал:
15	5
11	4
7	3

2. Апорны скачок. Казёл у шырыню, вышыня 115 см. Скачок ногі паасобку. Адзнака 10.

Практыкаванне па выбару

1. Акрабатыка.
2. Брусці рознай вышыні.

Выкананне любога віду спартыўнага мнагабор'я ніжэй заліковага патрабавання ацэньваецца двума («2») баламі, якія не з'яўляюцца заліковымі і ў агульную суму балаў за экзамен не ўключаецца.

Агульная адзнака за экзамен па спецыяльнай фізічнай падрыхтоўцы выстаўляецца па пяцібальнай сістэме на аснове сумарнага выніку заліковых балаў, набраных абітурыентамі ў спартыўным мнагабор'і (лёгкая атлетыка і гімнастыка).

ад 30 да 27 бал. — «5» (выдатна);

ад 23 да 26 бал. — «4» (добра);

ад 18 да 22 бал. — «3» (здавальняюча).

Майстры спорту СССР міжнароднага класа і майстры спорту СССР, якія выканалі або пацвердзілі разрадныя нормы на працягу апошніх двух гадоў, вызваляюцца ад уступных экзаменаў па фізічнай падрыхтоўцы, акрамя нарматыва па плаванню (за выключэннем спецыялізацыі плаванне, сучаснае пяцібор'е, воднае пола); пры станоўчай адзнацы па плаванню (якая прастаўляецца ў пратаколе спаборніцтваў) гэтым асобам у экзаменацыйнай ведамасці (у экзаменацыйным лісце) па фізічнай падрыхтоўцы прастаўляецца адзнака «5» (выдатна).

Рэдактар Ул. ВАЛОГА.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 3-11, тэл. 57-16-52.

«Гомельскі універсітэт» — газета Гомельского государственного университета им. Ф. Скорины, Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па друку, Гомель, Савецкая,1.

Аб'ём — 1 друк. арк. Тыраж 1500 экз. Заказ 288. Падпісана да друку ў 14.00.